SWEDISH MUSICAL LEVANDE MUSIKARV HERITAGE

EMIL SJÖGREN

1853–1918

Sonat

för piano

Sonata

for piano

Opus 35

Källkritisk utgåva av/Critical Edition by Martin Sturfält

Levande Musikarv och Kungl. Musikaliska akademien

Syftet med Levande Musikarv är att tillgängliggöra den dolda svenska musikskatten och göra den till en självklar del av dagens repertoar och forskning. Detta sker genom notutgåvor av musik som inte längre är skyddad av upphovsrätten, samt texter om tonsättarna och deras verk. Texterna publiceras i projektets databas på internet, liksom fritt nedladdningsbara notutgåvor. Huvudman är Kungl. Musikaliska akademien i samarbete med Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

Kungl. Musikaliska akademien grundades 1771 av Gustav III med ändamålet att främja tonkonsten och musiklivet i Sverige. Numera är akademien en fristående institution som förenar tradition med ett aktivt engagemang i dagens och morgondagens musikliv.

Swedish Musical Heritage and The Royal Swedish Academy of Music

The purpose of Swedish Musical Heritage is to make accessible forgotten treasures of Swedish music and make them a natural feature of the contemporary repertoire and musicology. This it does through editions of sheet music that is no longer protected by copyright, and texts about the composers and their works. This material is available in the project's online database, where the sheet music can be freely downloaded. The project is run under the auspices of the Royal Swedish Academy of Music in association with the Music and Theatre Library of Sweden and Svensk Musik.

The Royal Swedish Academy of Music was founded in 1771 by King Gustav III in order to promote the composition and performance of music in Sweden. Today, the academy is an autonomous institution that combines tradition with active engagement in the contemporary and future music scene.

www.levandemusikarv.se

Huvudredaktör/Editor-in-chief: Anders Wiklund
Textredaktör/Text editor: Edward Klingspor
Redaktör/Editor: Magnus Svensson

Levande Musikarv/Swedish Musical Heritage
Kungl. Musikaliska akademien/The Royal Swedish Academy of Music
Utgåva nr 2245/Edition no. 2245
2023
Notbild/Score: Public domain. Texter/Texts: © Levande Musikarv
ISMN 979-0-66166-716-2

Levande musikarv finansieras med medel från/Published with financial support from Kungl. Musikaliska Akademien, Kungl. Vitterhetsakademien, Marcus och Amalia Wallenbergs Stiftelse, Statens Musikverk, Riksbankens Jubileumsfond, Barbro Osher Pro Suecia Foundation, Riksantikvarieämbetet och Kulturdepartementet.
Samarbetspartners/Partners: Musik- och teaterbiblioteket och Svensk Musik.

SONATE.

Emil Sjögren, Op. 35.

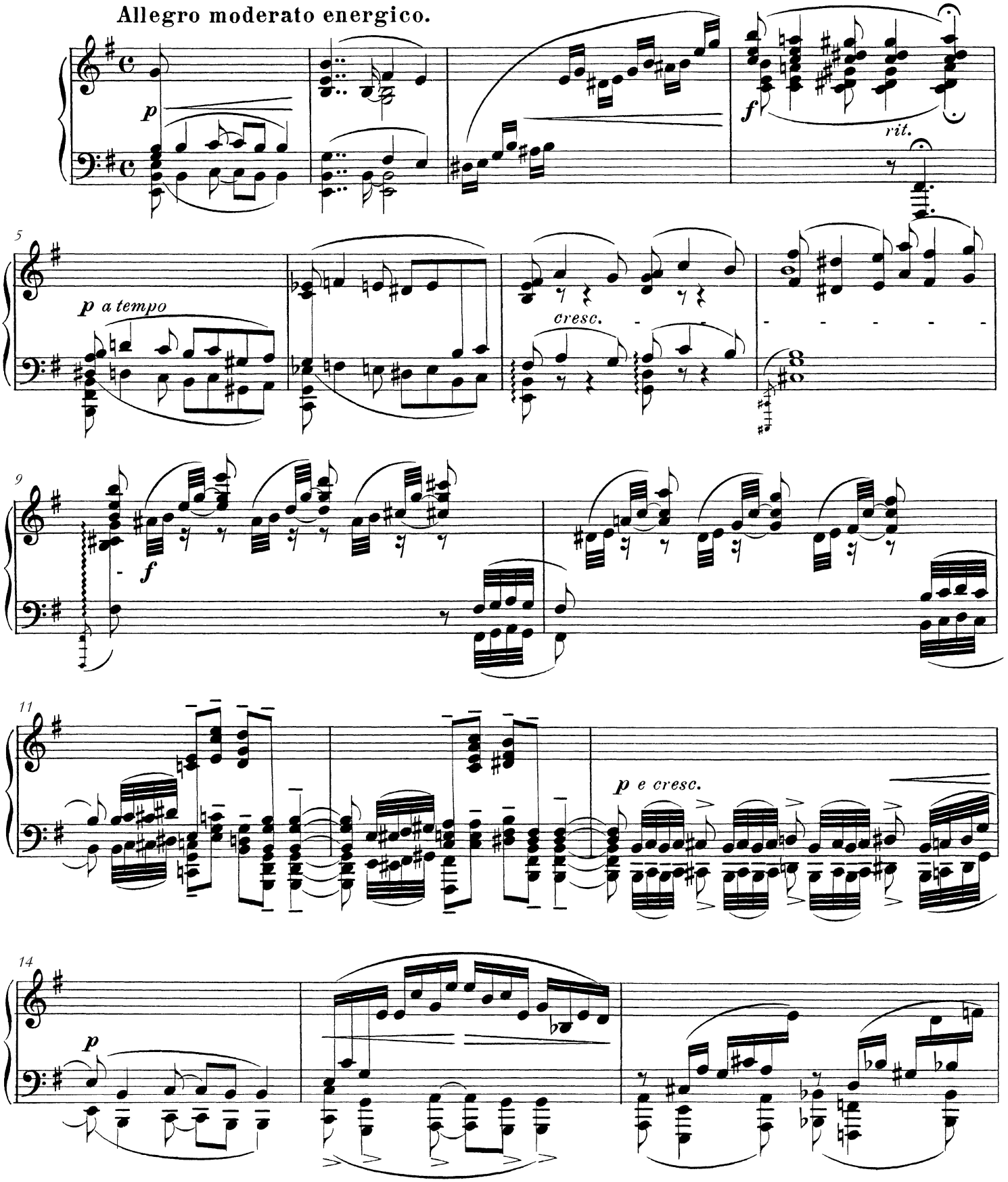

Källkritisk utgåva av/Critical edition by Martin Sturfält
Swedish Musical Heritage, Kungl. Musikaliska akademien, Stockholm 2023. Public domain. www.levandemusikarv.se

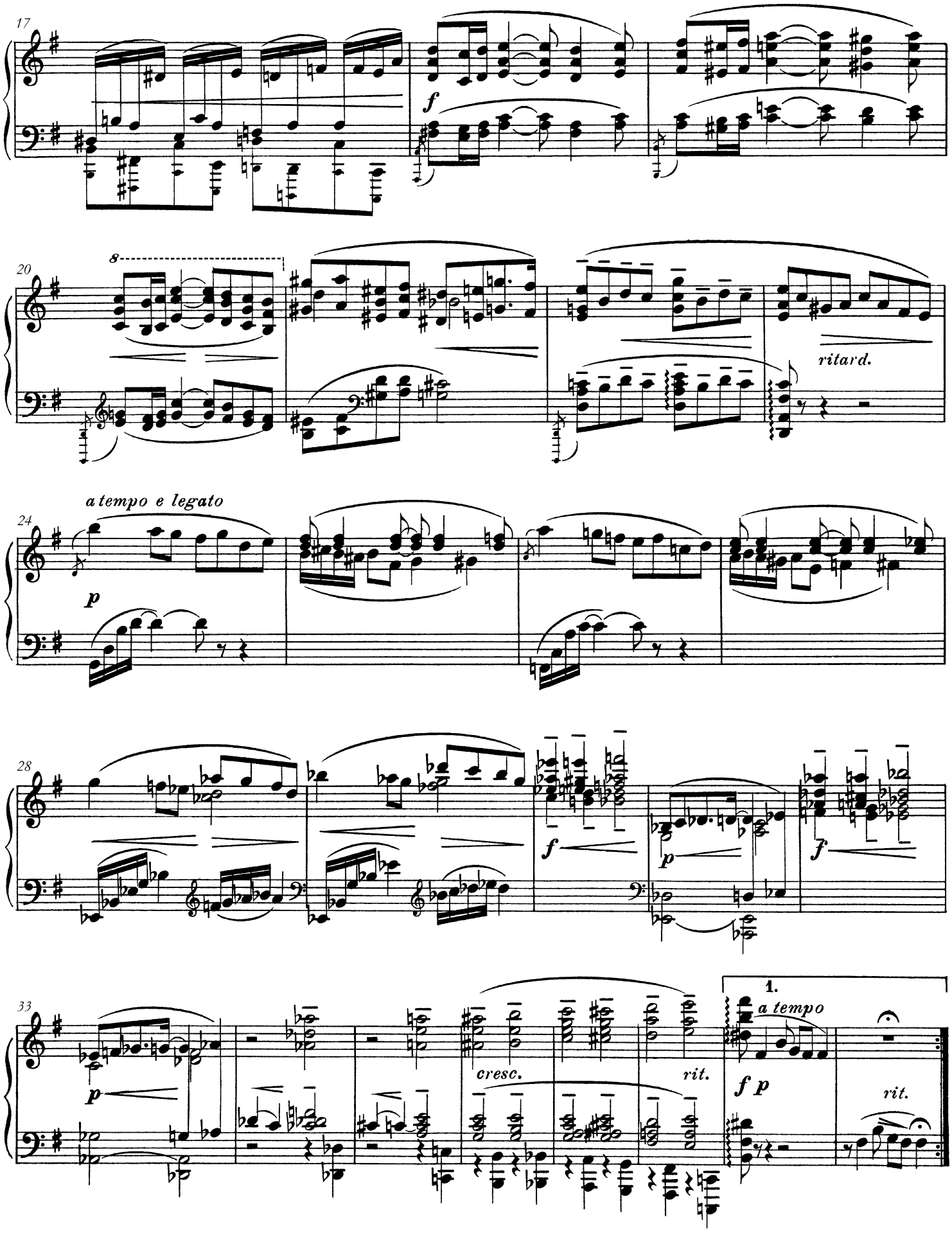
17
f
20
8
ritard.
a tempo e legato
24
p
28
f
p
f
33
p
cresc.
rit.
1.
a tempo
f p
rit.

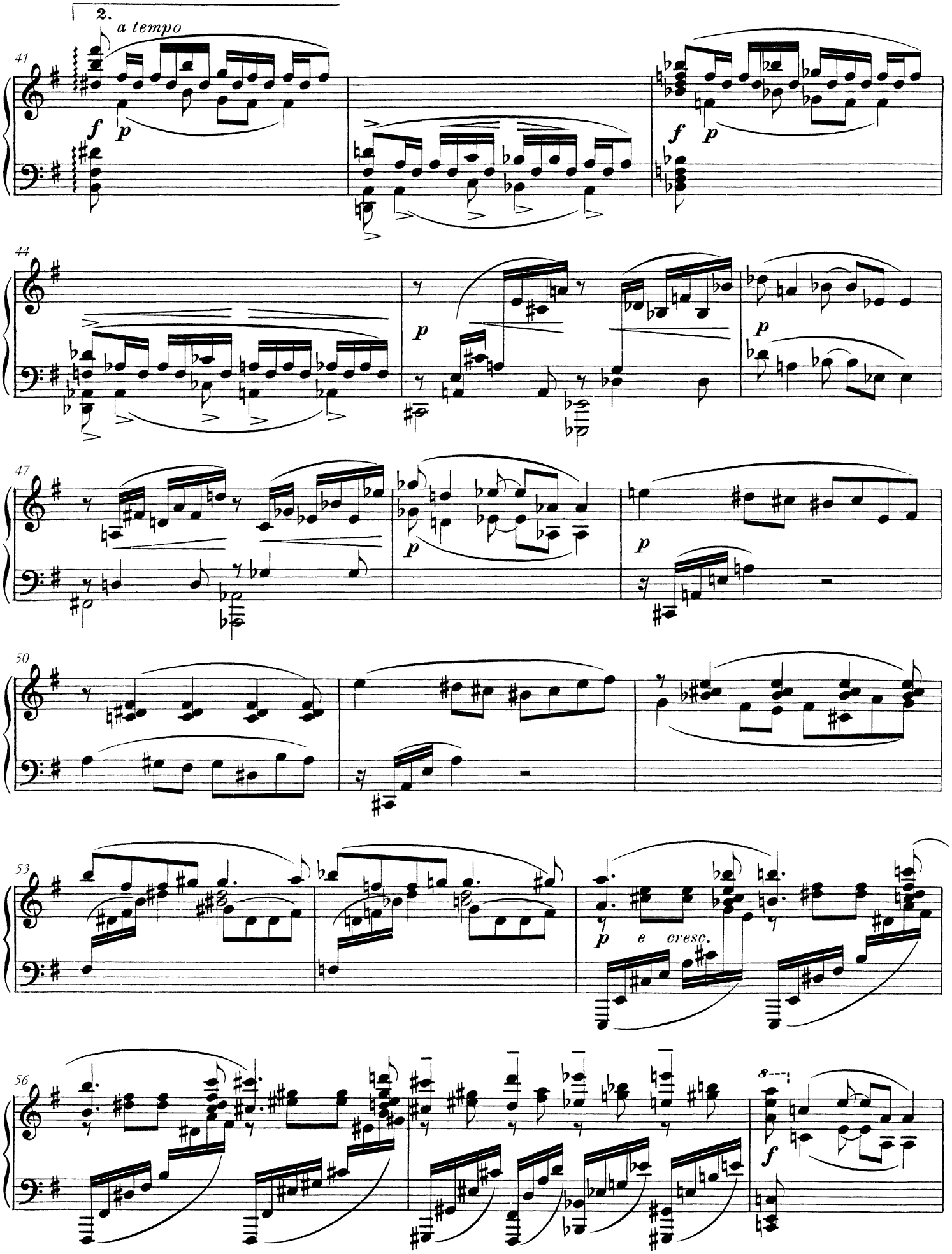
2.
a tempo
41
f
p
f
p
44
p
p
47
p
p
50
53
p
e
cresc.
56
8
f

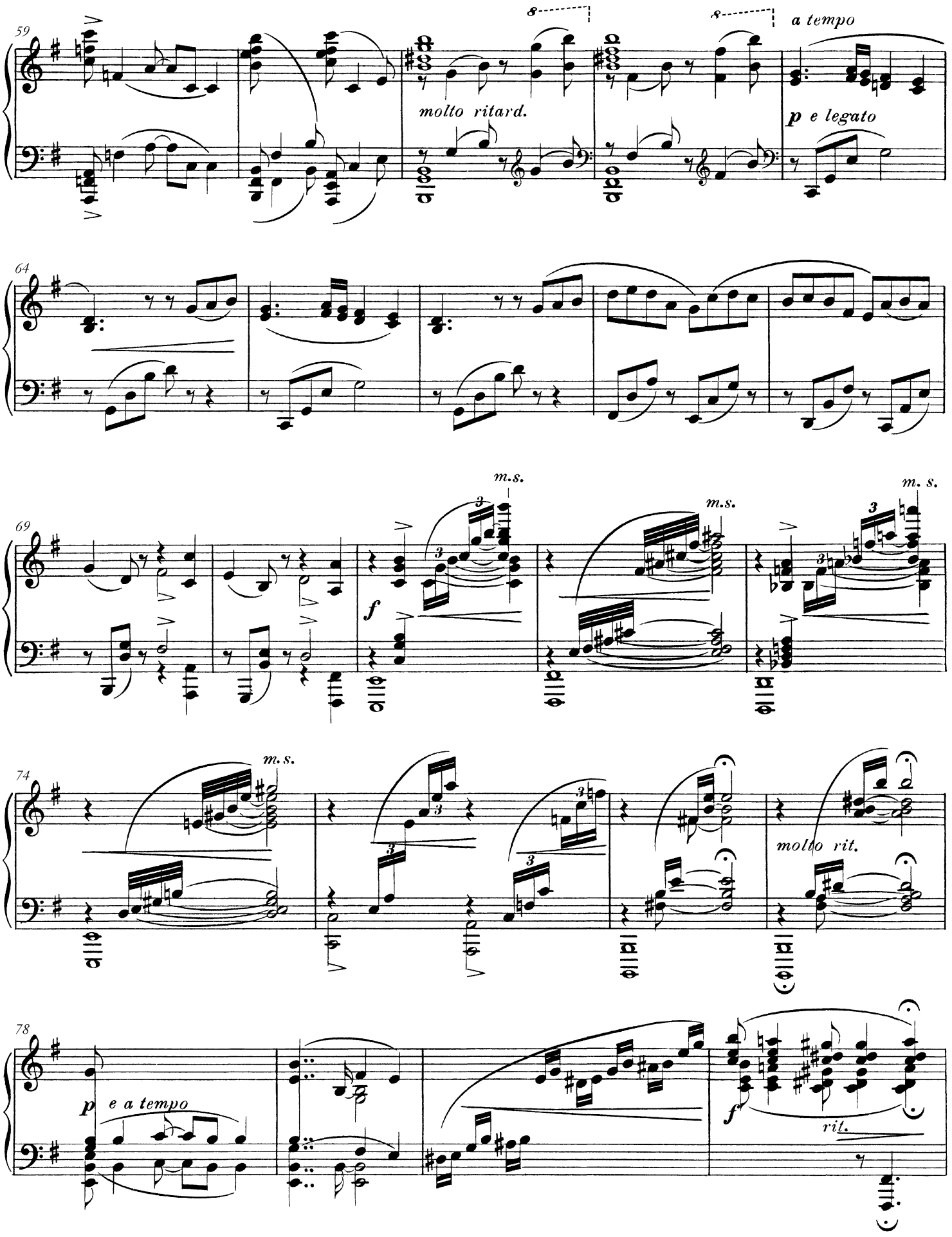
59
molto ritard.
a tempo
p e legato
64
69
f
m.s.
74
molto rit.
78
p e a tempo
f
rit.

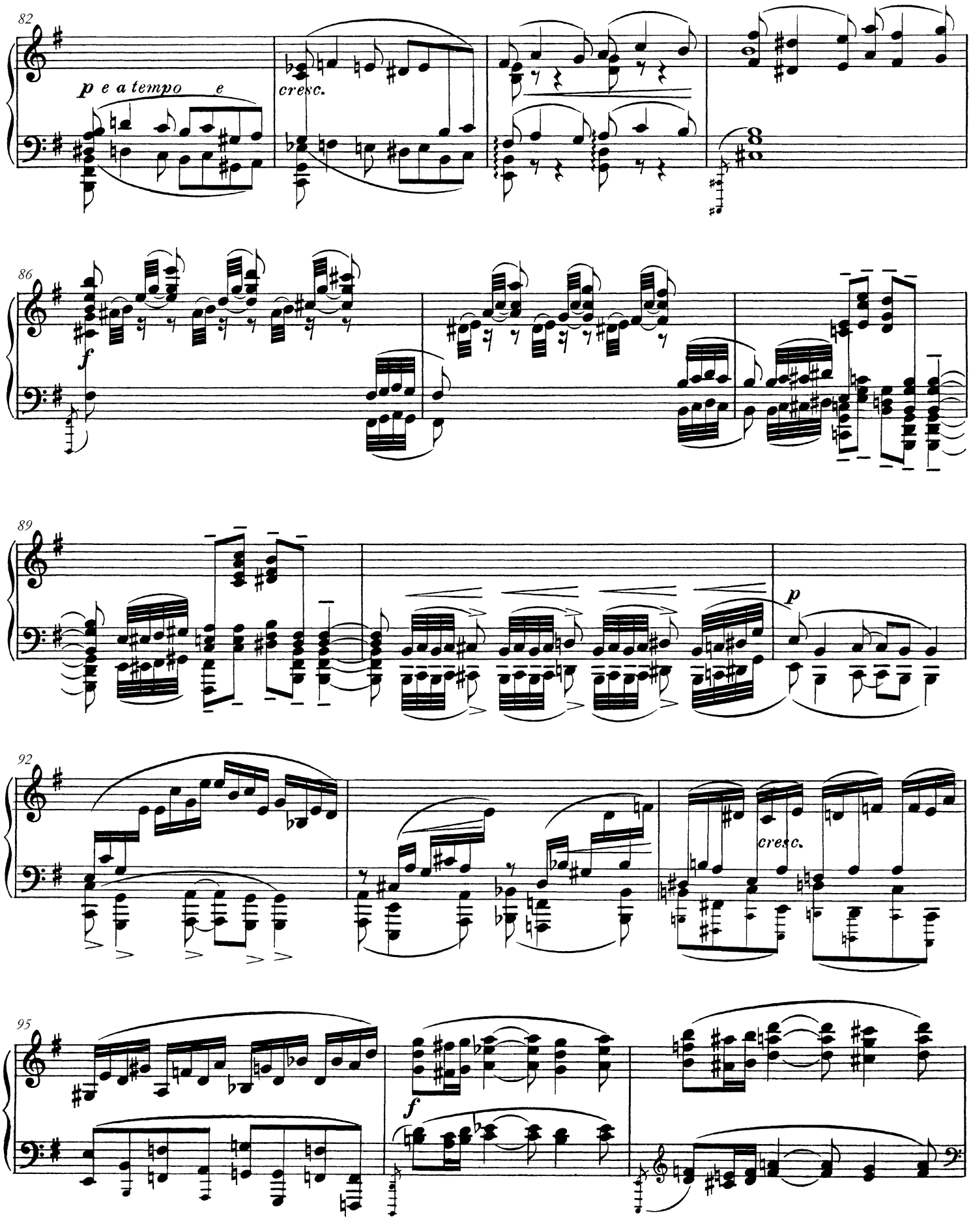
82
p e a tempo e
cresc.
86
f
89
p
92
cresc.
95
f

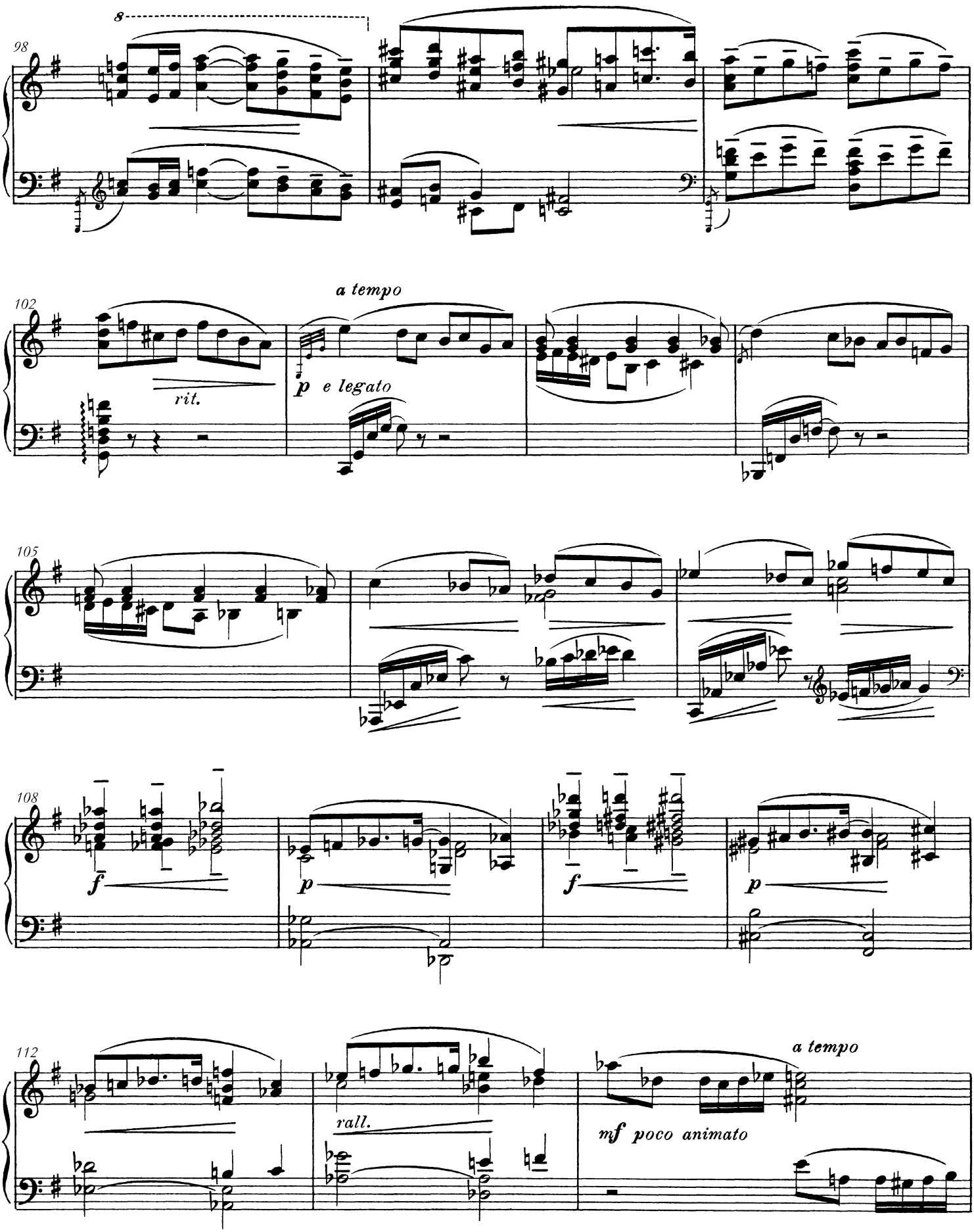
98
8
102
rit.
a tempo
p e legato
105
108
f
p
f
p
112
rall.
a tempo
mf poco animato

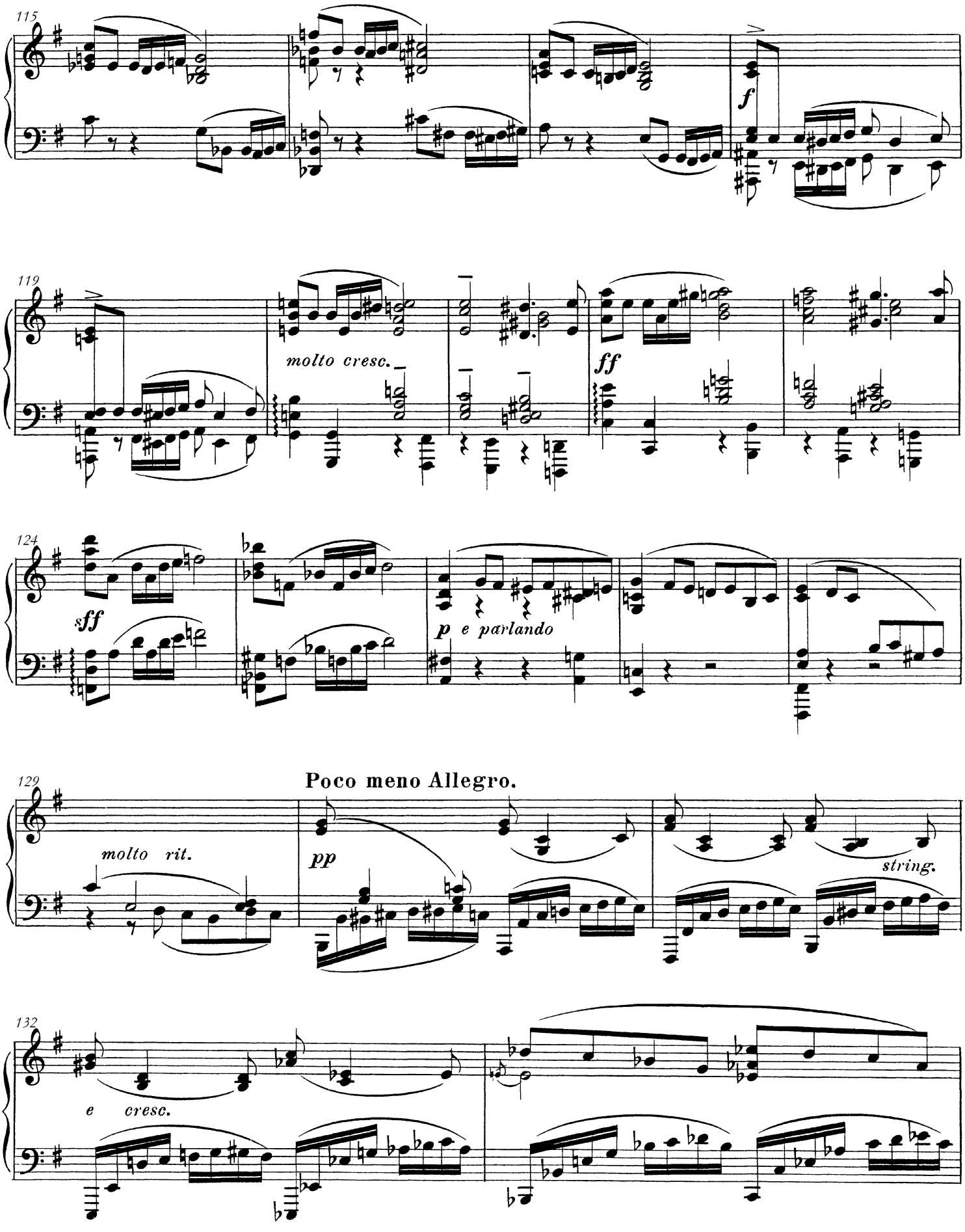
115
f
119
molto cresc.
ff
124
sff
p e parlando
Poco meno Allegro.
129
molto rit.
pp
string.
132
e cresc.

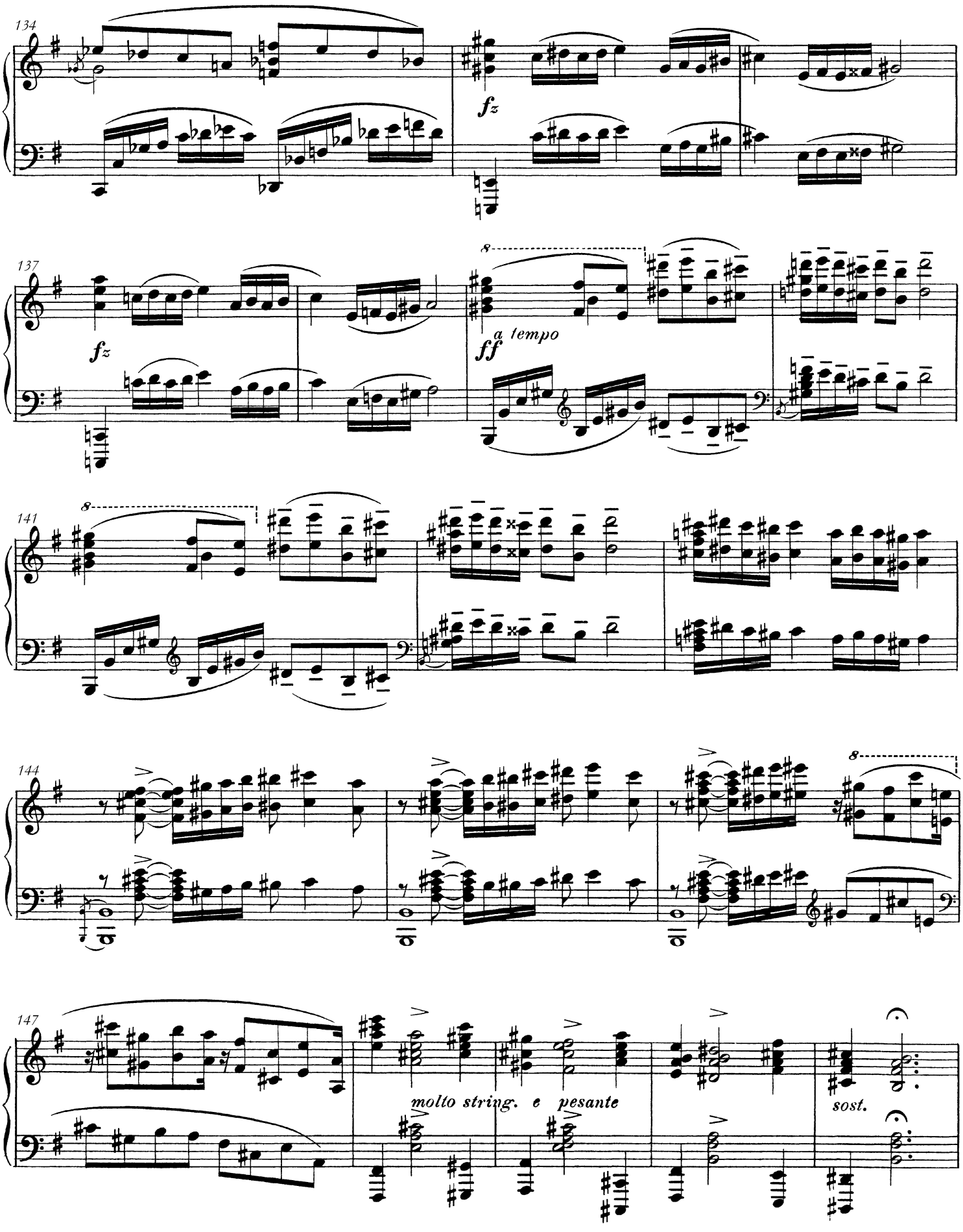
134
fz
137
fz
8
ff
a tempo
141
8
144
8
147
molto string. e pesante
sost.

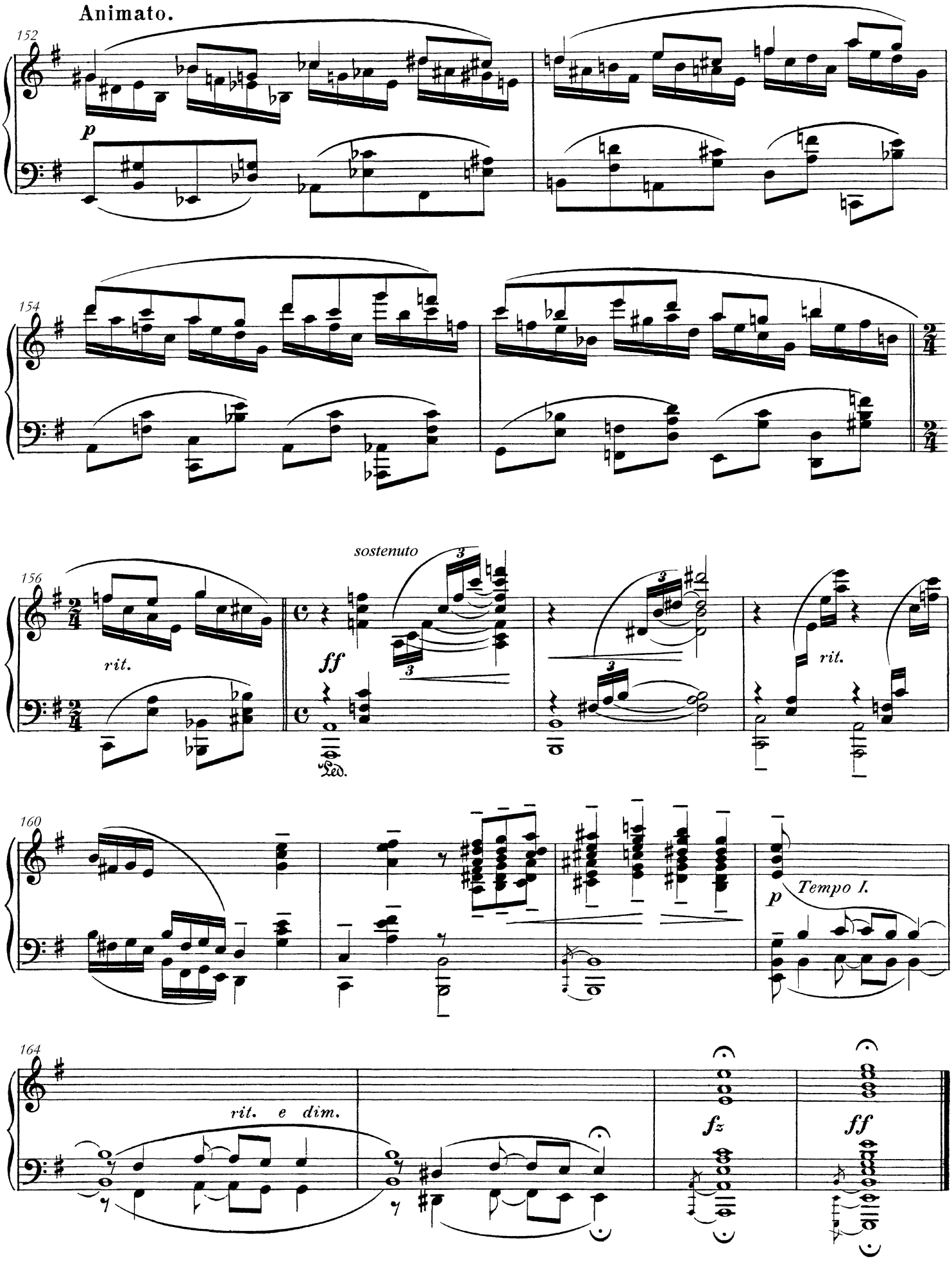
Animato.
152
p
154
156
rit.
sostenuto
ff
Ped.
rit.
160
p
Tempo I.
164
rit. e dim.
fz
ff

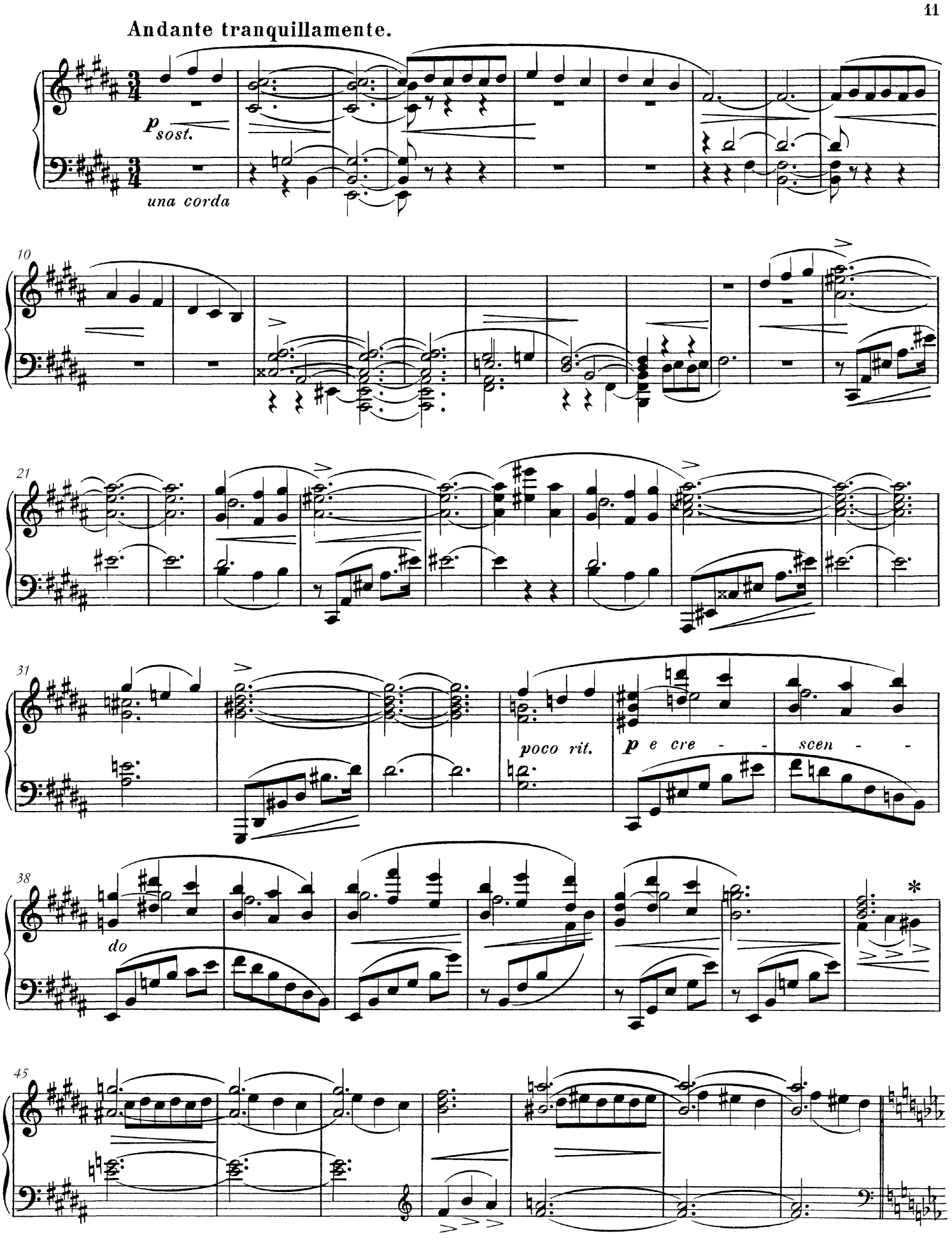

* Se kritiska kommentaren

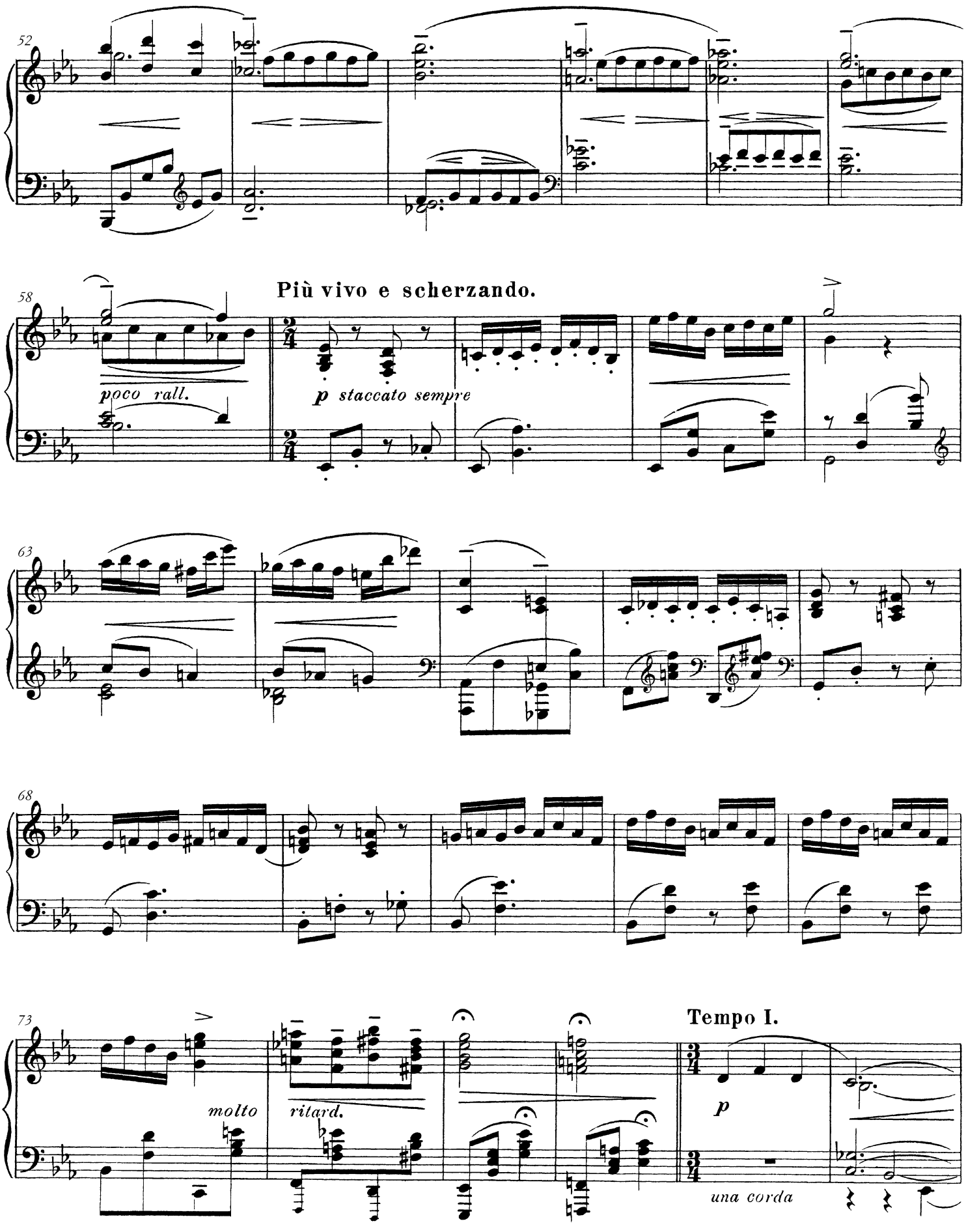
52
58
Più vivo e scherzando.
poco rall.
p staccato sempre
63
68
73
molto
ritard.
Tempo I.
p
una corda

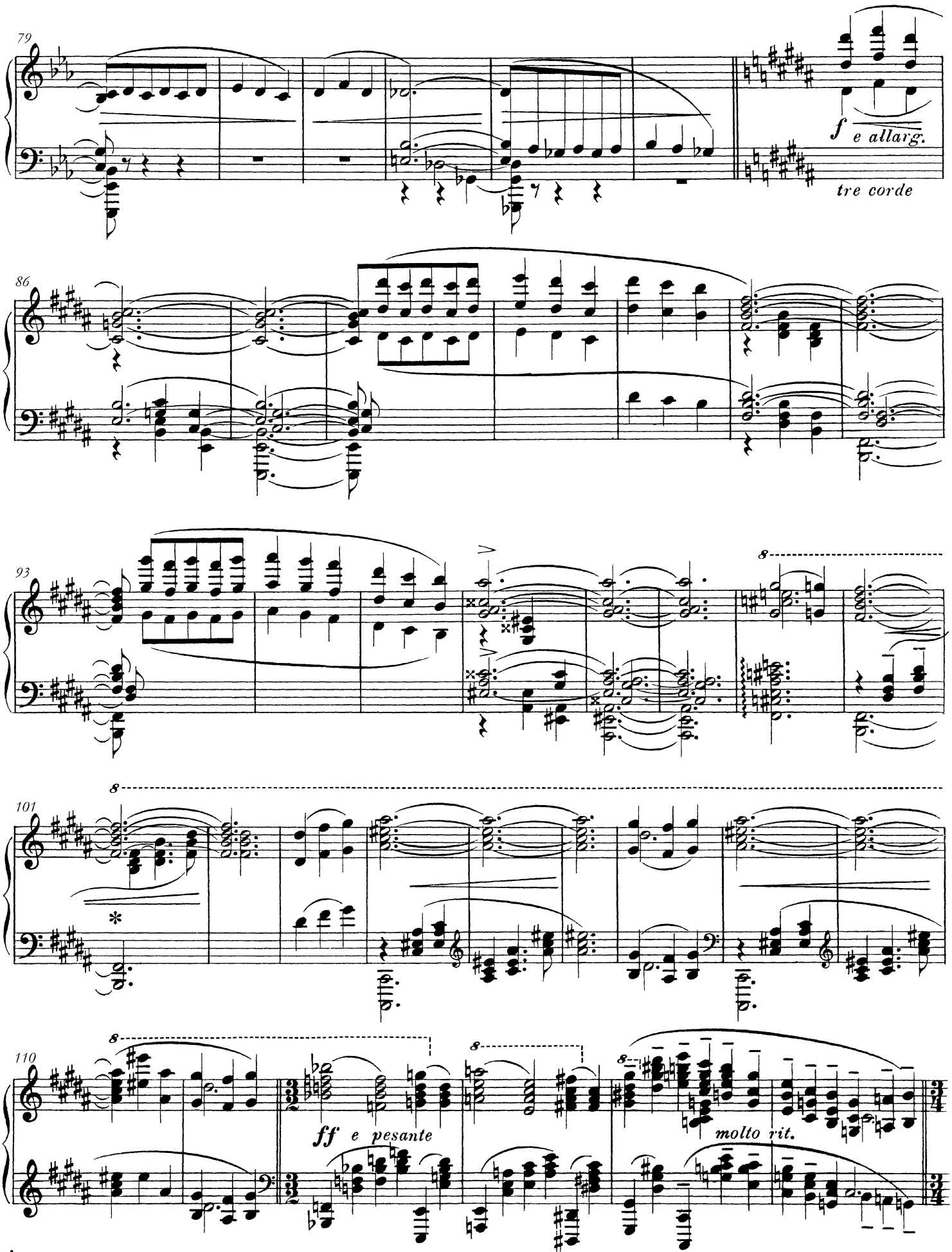

* Se kritiska kommentaren

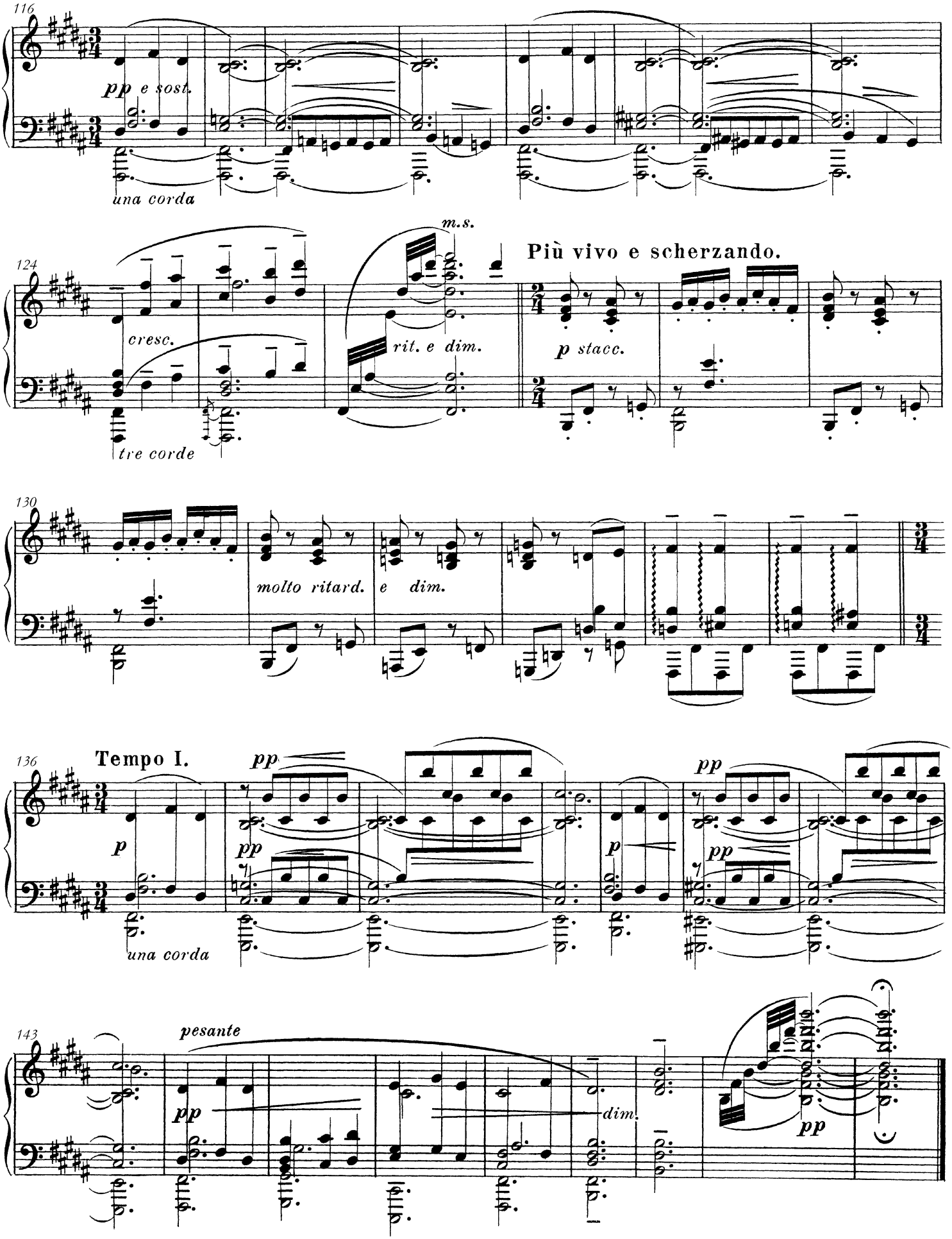
116
pp e sost.
una corda
124
m.s.
cresc.
rit. e dim.
tre corde
Più vivo e scherzando.
p stacc.
130
molto ritard.
e dim.
136
Tempo I.
pp
p
una corda
143
pesante
dim.

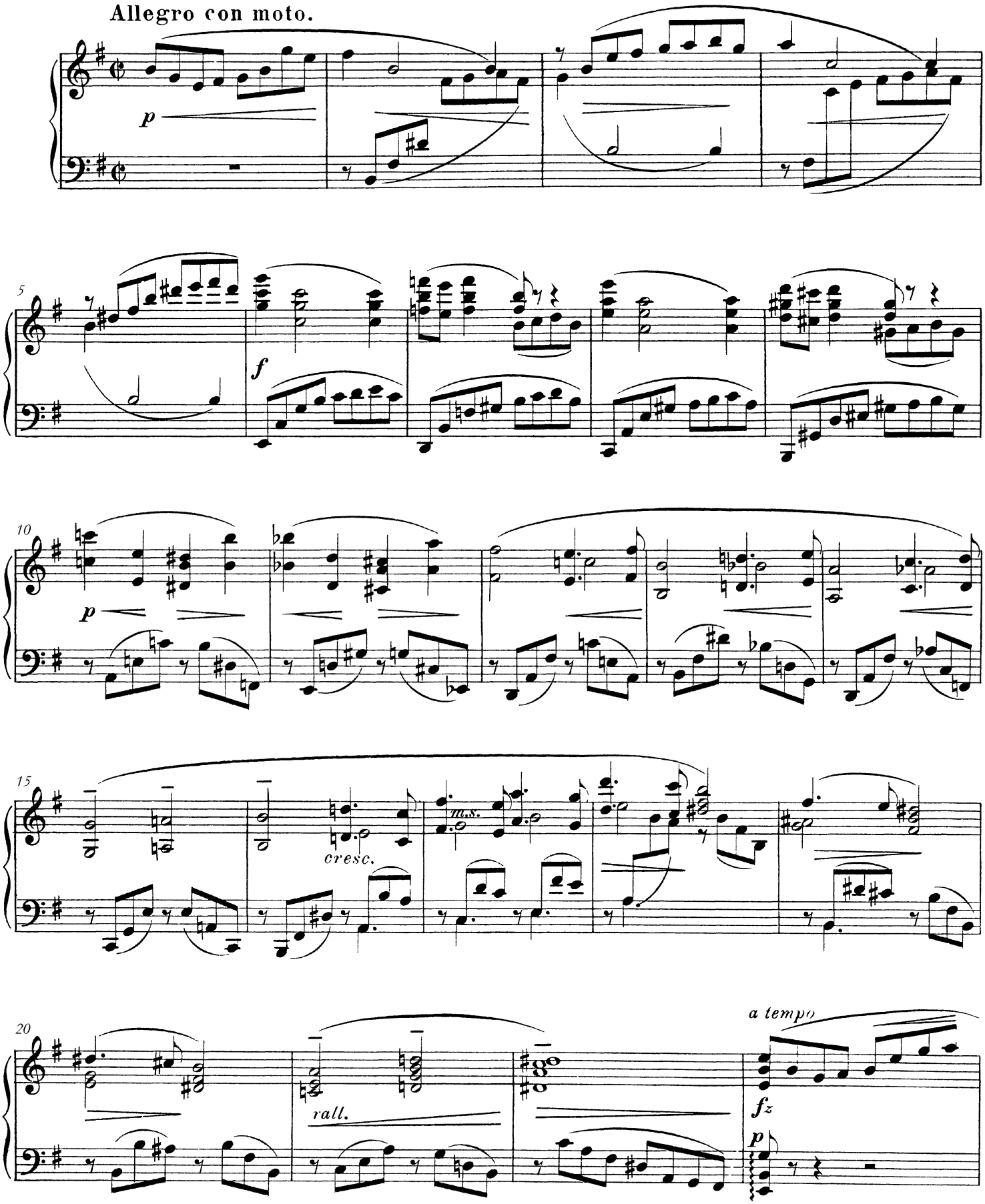
Allegro con moto.
p
5
f
10
p
15
cresc.
m.s.
20
rall.
a tempo
fz
p

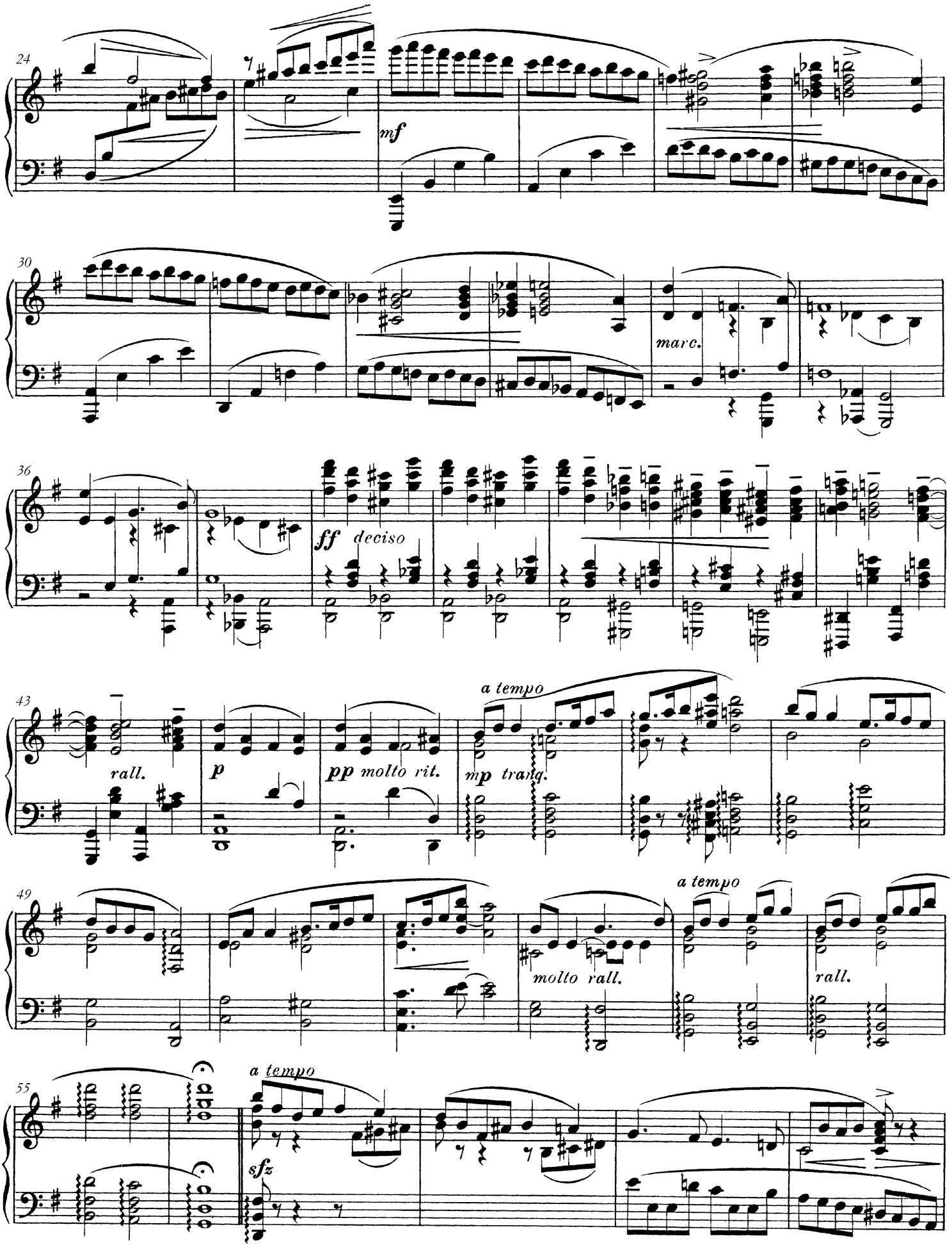
24
mf
30
marc.
36
ff deciso
43
rall.
p
pp molto rit.
a tempo
mp tranq.
49
molto rall.
a tempo
rall.
55
a tempo
sfz

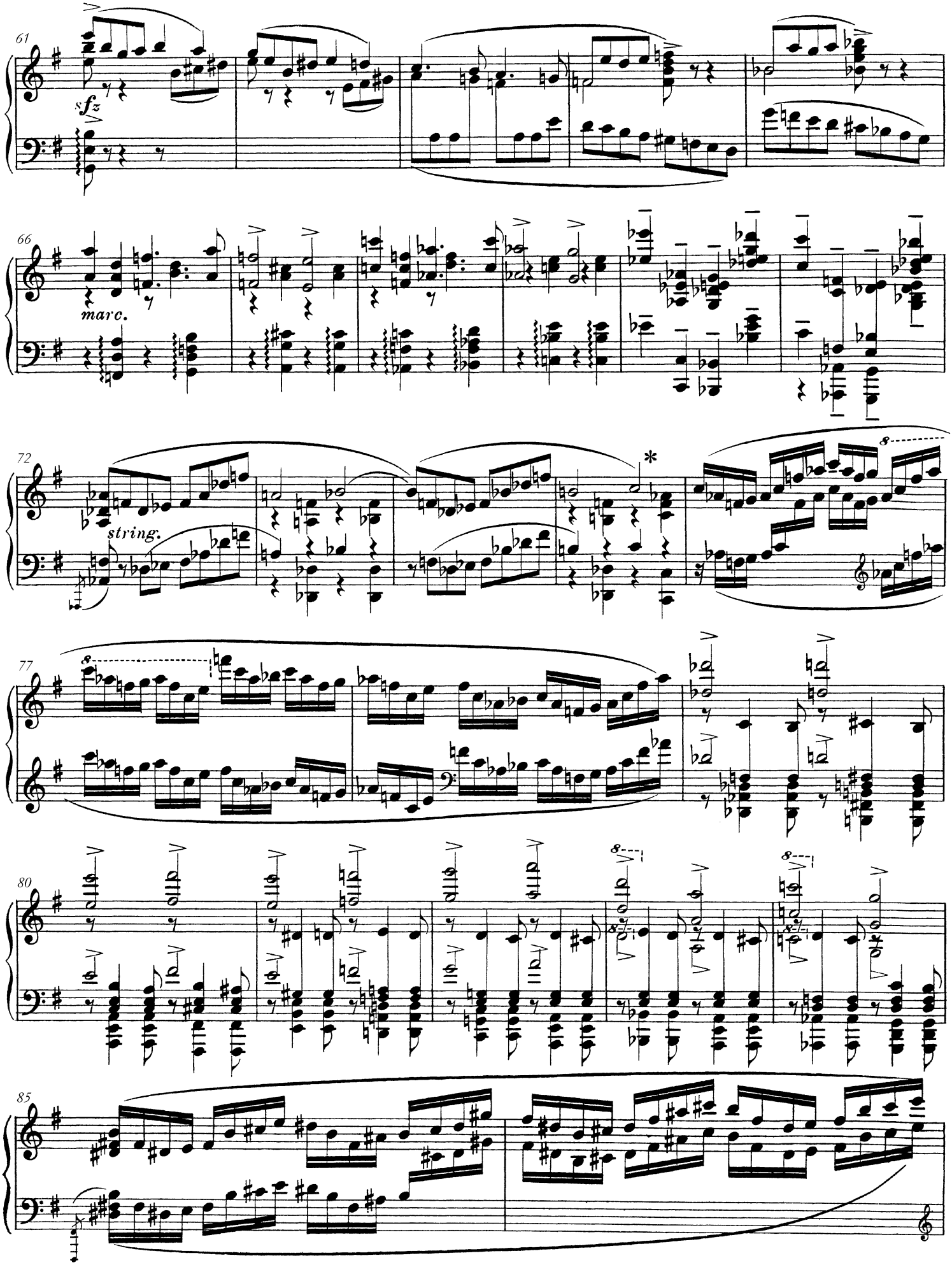

* Se kritiska kommentaren

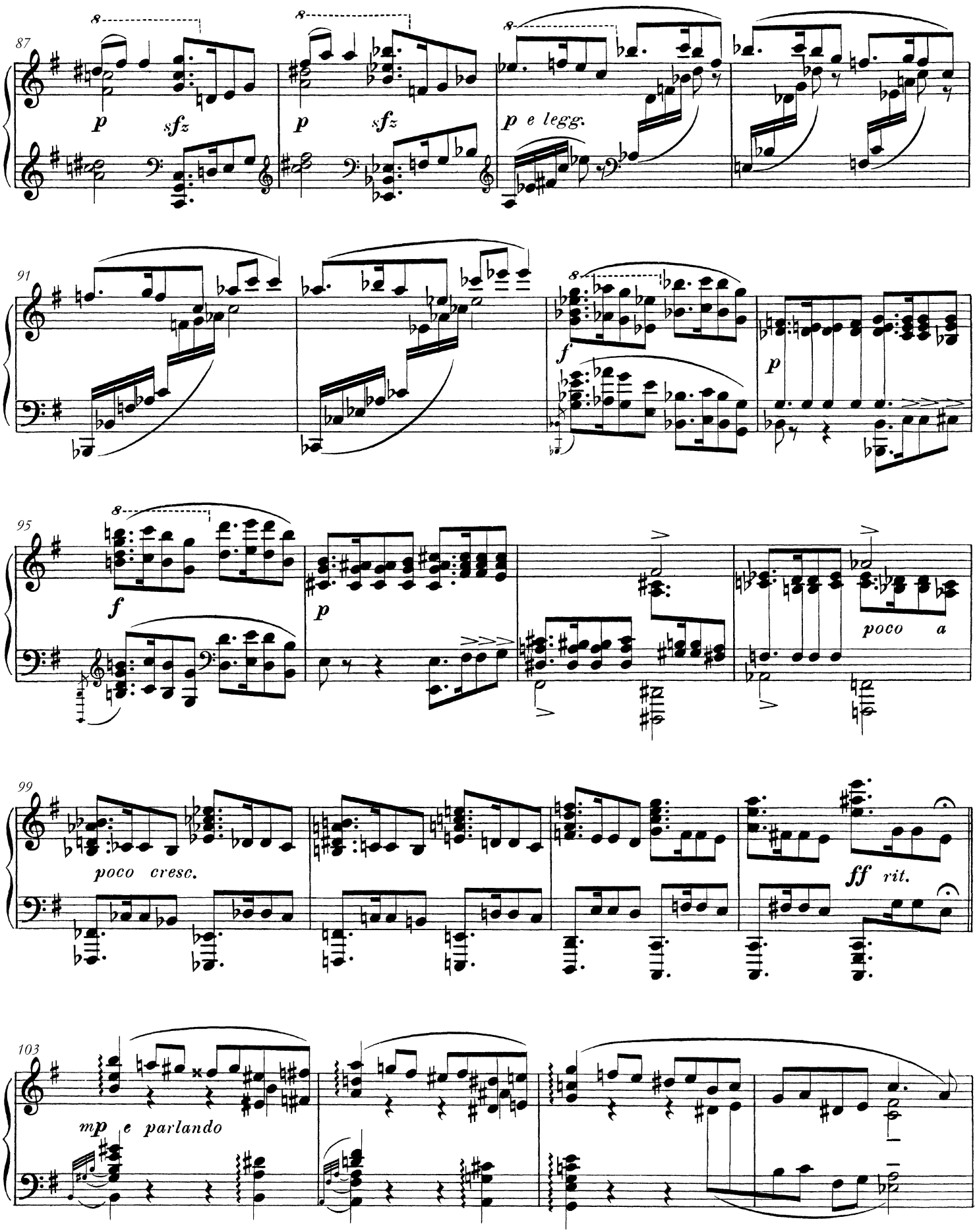
87
p
sfz
p
sfz
p e legg.
91
f
p
95
f
p
poco a
99
poco cresc.
ff rit.
103
mp e parlando

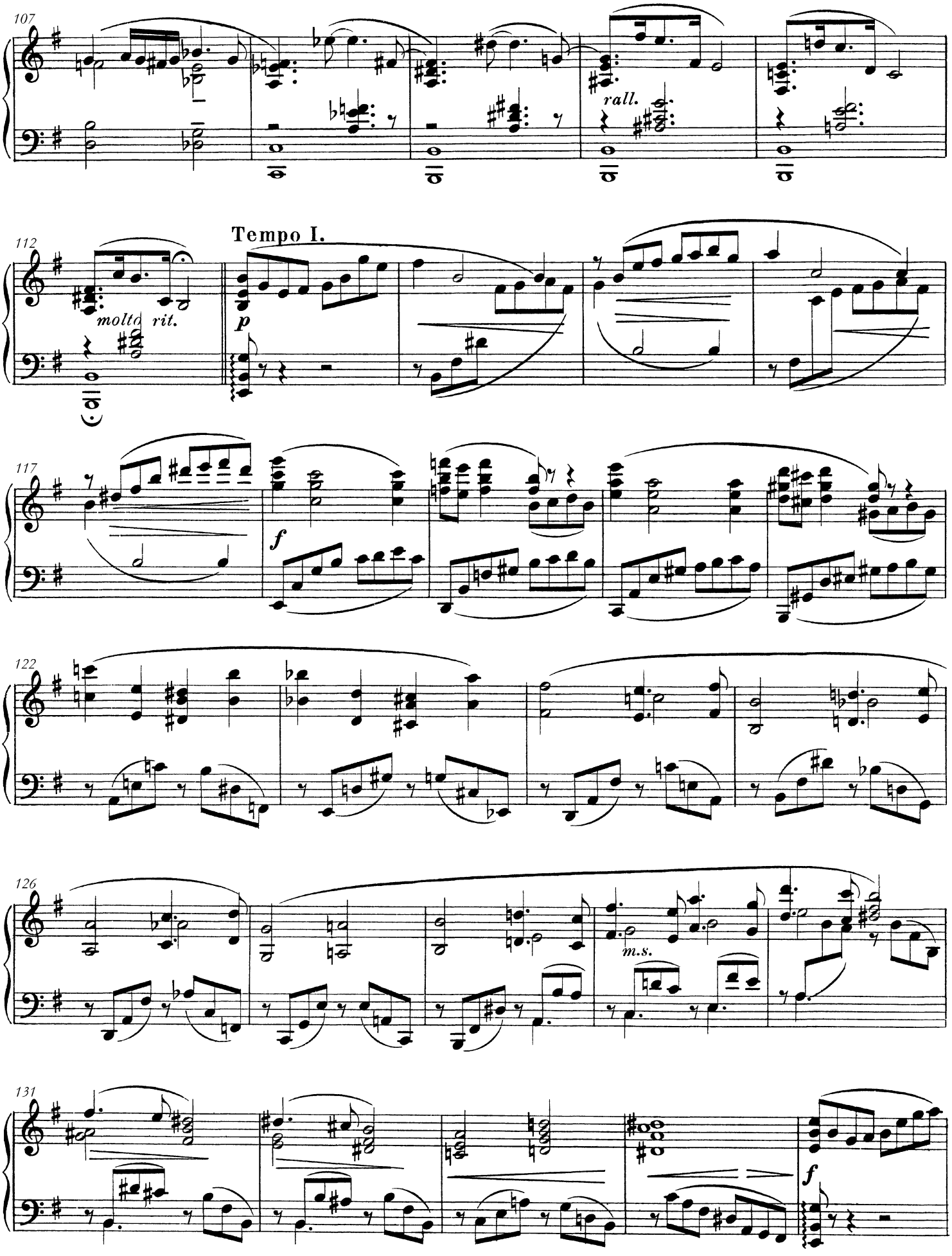
107
rall.
112
molto rit.
Tempo I.
p
117
f
122
126
m.s.
131
f

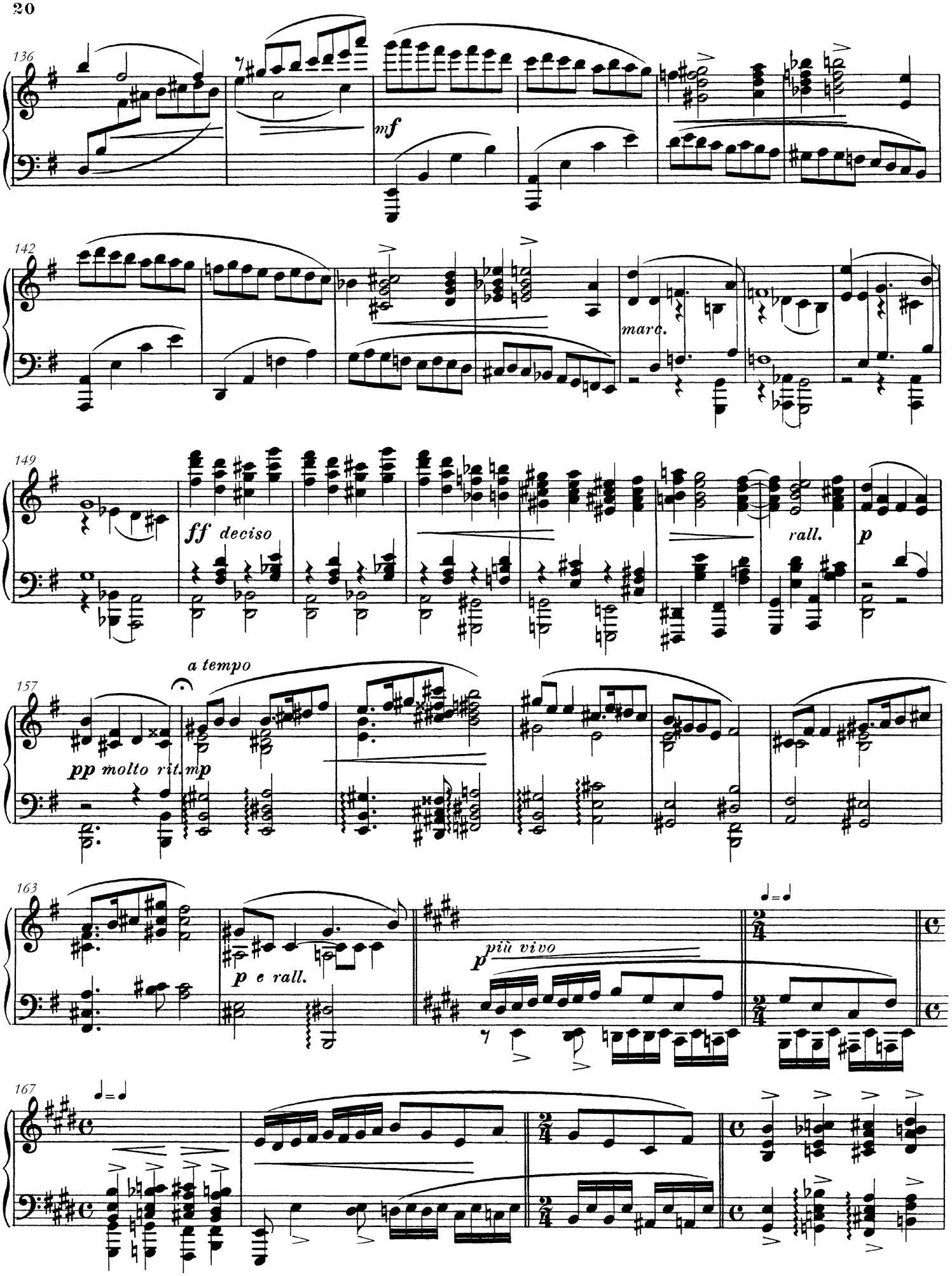
136
mf
142
marc.
149
ff deciso
rall.
p
157
a tempo
pp molto rit.
mp
163
p e rall.
più vivo
167

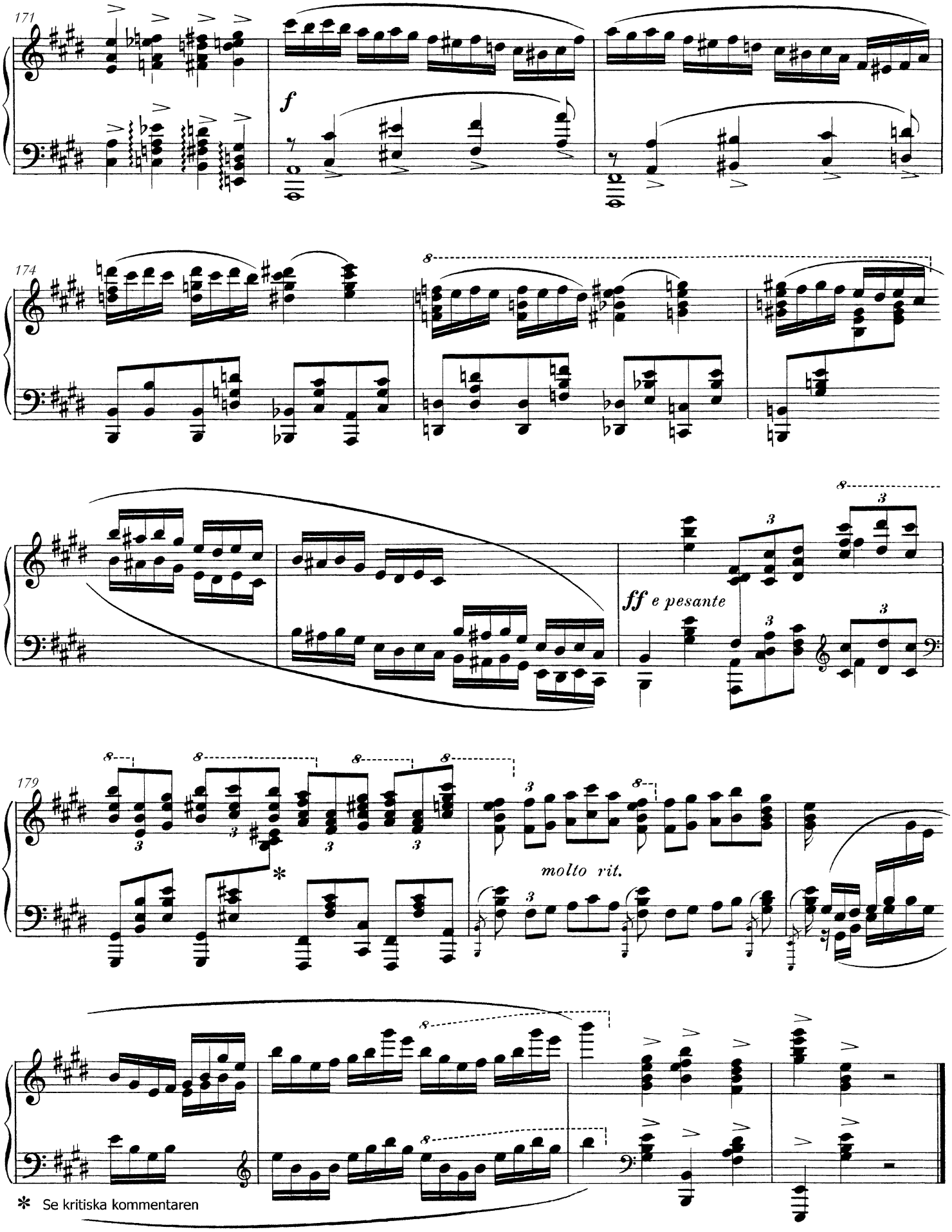

* Se kritiska kommentaren

Emil Sjögren

I sin samtid var Emil Sjögren (1853–1918) mest bekant för sitt orgelspel, allra helst för sina improvisationer på instrumentet. Han förknippas med Johannes kyrka i Stockholm, där han var verksam från 1891 till sin död. Men Sjögren var också pianist, pedagog och inte minst tonsättare.

Emil Sjögren studerade vid Musikkonservatoriet 1869–74, fortsatte därefter i Berlin med studier för Friedrich Kiel (komposition) och Carl August Haupt (orgel) 1879–80.

Tillbaka i födelsestaden Stockholm var han organist i Franska reformerta kyrkan 1880–84 och undervisade vid Richard Anderssons musikskola 1886–88.

Regelbundna vistelser i Paris från och med 1901 tillsammans med hustrun Berta utvecklade Sjögren som tonsättare – den franska huvudstaden var vid denna tid något av ett europeiskt kulturcentrum. Sjögrens verk framfördes där i en för svenska kompositörer ovanlig omfattning.

Sjögrens verkförteckning innehåller framför allt orgelmusik, solosånger, verk för violin och piano, samt pianostycken, således inga verk i större former. Allra mest framförda är hans solosånger som uppskattas för sina inkännande tonsättningar av de valda texterna. Men också hans verk för orgel och för violin och piano återkommer ständigt i konsertprogrammen.

Emil Sjögren blev invald i Kungl. Musikaliska akademien som ledamot nr 484 den 30 januari 1892.

© *Gunnar Ternhag*

Sonat för piano nr 1 e-moll

I Sjögrens pianomusik finns ofta ett fullt levande improvisatoriskt element. Det gäller även Sonat för piano nr 1 i e-moll från 1901, särskilt i mellansatsens lugna meditation, där ett par scherzo-artade avsnitt snabbt glider förbi. För yttersatserna har den klassiska, tredelade sonatformen stått modell och följs mest konsekvent i finalen, som emellertid innehåller tre klart formulerade motiv innan ”sångtemat” sätter in. I första satsen är Sjögren stramare i expositionens två huvudpartier, men när de efter genomföringen återkommit, bygger han ogenerat upp en ny genomföringsdel, där än större energi och dynamik utvecklas och som visar att han också i sina ”strängare” verk låter fantasin spela och motivens känsloinnehåll bestämma formen.

© Lennart Hedwall
(Texten bygger på en verkkommentar publicerad i Piano Music, Vol. 1, Bluebell Records ABCD 064.)

Emil Sjögren

In his day, Emil Sjögren (1853–1918) was most familiar for his organ playing, mainly his improvisations on the instrument. He was associated with St Johannes Church in Stockholm, where he worked from 1891 to his death. But Sjögren was also a pianist, educator and not least composer.

Sjögren studied at the Conservatory from 1869 to 1874, and later continued in Berlin, studying for Friedrich Kiel (composition) and Carl August Haupt (organ) from 1879 to 1880. Back in Stockholm, the city of his birth, he was the organist at the French Reformed Church from 1880 to 1884 and taught at Richard Andersson's School of Music from 1886 to 1888.

Regular sojourns in Paris with his wife Berta from 1901 on developed Sjögren as a composer, as the French capital was something of a European cultural centre at the time. Sjögren's work was performed there to an unusual extent for a Swedish composer.

Sjögren's body of work mainly comprises organ music, solo songs, works for violin and piano and piano pieces; thus there are no large-scale works. Most performed are his solo songs, which are appreciated for their empathetic musical compositions of the selected texts. But his works for organ and for violin and piano also recur constantly in concert programmes.

On January 30, 1892, Emil Sjögren was elected to the Royal Academy of Music as member no. 484.

© *Gunnar Ternhag*
Transl. Martin Thomson

Sonata for piano no. 1 in E minor

Sjögren's piano music often contains elements of vibrant improvisation. Sonata for piano no.1 in E minor from 1901 is a case in point, especially in the tranquil meditation of the middle movement, in which a couple of scherzo-like passages slip quickly past. The bookend movements are modelled on the classical tripartite sonata form; this is particularly salient in the finale, despite the three distinct motifs that play out before the appearance of the 'song theme'. In the first movement, Sjögren is more sober in the two main passages of the exposition, but on their recapitulation after the development he coolly builds up a new development section that ramps up the energy and dynamism, demonstrating that even in his 'stricter' works he lets his imagination run free and the emotional content of the motif determine the form.

© Lennart Hedwall
(Commentary based on liner notes accompanying Emil Sjögren: Piano Music, vol. 1, Bluebell Records ABCD 064.)

Källmaterial

T: tryck, Wilhelm Hansen nr. 13266, Titelsida:
"WILHELM HANSEN EDITION. / LUCIEN WURMSER. / SONATE / POUR / PIANO / PAR / EMIL SJÖGREN. / Op. 35. / PROPRIÉTÉ DE L'ÉDITEUR POUR TOUS PAYS. / COPENHAGUE & LEIPZIG. / WILHELM HANSEN, ÉDITEUR."

Referenskällor:
A1 - renskriven autograf, möjligen förlaga till T
A2 - tidigare skiss

Kommentarer

sats 1, Allegro moderato energico:

Takt	**Kommentar**
11	undre system 2:a slag 2:a 8-del: återställningstecken saknas för c1 i samtliga källor. Ändrat enl. harmonisk logik.
17	undre system 3:e slag: återställningstecken saknas för d i samtliga källor. Ändrat enl. harmonisk logik samt i analogi m. t. 94. övre system 3:e slag 2:a 16-del: återställningstecken saknas för d1 i samtliga källor. Ändrat enl. harmonisk logik.
23	**T** har en enda legatobåge i tt. 22-24. Ändrat i enl. m. **A1** samt i analogi m. t. 102.
38	undre system 4:e slag: **T** har lägsta ton D1. Ändrat enl. **A1**.
61-62	**T** saknar *molto ritardando*; infört i enl. m. **A1**. Jmfr. även *a tempo* i t. 63.
73	övre system 3:e slag 5:e triolsextondel: **T** saknar återställningstecken för f2. Infört i enl. m. **A1** samt harmonisk konsekvens.
77	undre system 3:e slag: **T** har lägsta ton d ist.f. fiss. Ändrat i enl. m. **A1**.
88	undre system 2:a slag 2:a 8-del: återställningstecken saknas för c1 i samtliga källor. Ändrat enl. harmonisk logik.
94	övre system 3:e slag 2:a 16-del: återställningstecken saknas för d1 i samtliga källor. Ändrat enl. harmonisk logik.
95	övre system 3:e slag 2:a 16-del: återställningstecken saknas för g1 i **T** och **A1**. Ändrat i enl. m. **A2** samt harmonisk logik.
97	övre system 2:a slag: återställningstecken saknas för a2 i samtliga källor. Infört enl. harmonisk logik.
99	övre system 1:a slag: **T** har giss2 ist.f. g2. Ändrat enl. **A1**. Jmfr. även t. 21

101 undre system: båge från förslag införd enl. **A1**.

110 undre system: tenutostreck införda i analogi m. t. 108 m.fl.

130 *pp* saknas i **T**: infört enl. **A1**.

146 undre system 1:a slag 2:a 8-del: accent saknas i **T** samt **A1**. Införd i enl. m. **A2**.

150 övre system 4:e slag: både **T** och **A1** har c2 ist.f. ciss2. Ändrat i enl. m. **A2**.

157 övre system 2:a slag: **T** har högsta ton fiss2 ist.f. f2. Ändrat i enl. m. **A1** samt harmonisk konsekvens.

160 undre system 4:e 16-del: **T** har fiss ist.f. e. Ändrat i enl. m. **A1**.

sats 2, Andante tranquillamente:

3-4 övre system: bindebåge saknas ciss-ciss i **T**. Införd i enl. m. **A1**.

16-17 undre system: bindebåge saknas H-H i **T**. Införd i enl. m. **A1**.

44/45 möjligen kan det extra förtecken som i t. 45 övre system 1:a slag förekommer för aiss1 i både **A1** och **T** tolkas som att t. 44 2:a slag ska läsas som a1 ist.f. aiss1. Jmfr. även de motsvarande tre kromatiskt fallande tonerna h1-aiss1-a1 i tt. 48/49.

78 crescendotecken saknas i **T**. Införd i enl. m. **A1** samt i analogi m. tt. 81/82.

82-83 övre system: bindebåge dess1-dess1 saknas i **T**. Införd i enl. m. **A1** & **A2**.

86-87 undre system: bindebågar från t.86 3:e slag (ciss & giss) till t.87 1:a slag saknas i **T**. I **A1** återfinns båge för den övre av dessa två toner. Det faktum att återställningstecken dessutom saknas för g i t. 87 bör tyda på att bågar avses.

101/102 vänsterhandens fortsättning från föregående takt skall sannolikt utföras h+diss1+fiss1 - diss1+fiss1+h1 etc., dvs. utan hänsyn till högerhandens 8va. Jmfr. notation i tt. 105/106.

108/109 **T** har ett nytt crescendotecken i respektive takt, sannolikt ett misstag som uppstått i **A1** som har radbrytning mellan dessa två takter. Ändrat i analogi m. tt. 100/101 samt 104/105.

109 undre system sista 8-del: förtecken för eiss2 saknas i både **T** och **A1**. Ändrat i enl. m. **A2** samt i analogi m. t. 105.

109/110 undre system: **T** har bindebågar mellan sista ackordet i t.109 och första i 110, möjligen p.g.a. misstolkning av **A1** som har en extra överstruken takt mellan dessa båda takter. Även i **A2** är situationen oklar p.g.a radbrytning. Mest sannolikt förefaller dock analogi m. tt. 101/102 samt 105/106 vara, därav ändringen.

112 övre system 3:e slag: **T** har båge g2-g1, sannolikt en misstolkning av **A1**.

114 flertalet förtecken fattas fr.o.m. 2:a slaget i denna takt i olika omfattning i samtliga källor. Tveklöst avses konsekvent h, resp. g på samtliga förekommande ställen, varför fallerande förtecken införts.

122 crescendopil saknas i **T**. Infört i enl. m. **A1** samt i analogi m. t. 118.

132 övre system 1:a slag: samtliga källor har högsta ton aiss1, sannolikt misstag. Ändrat med hänsyn till den kromatiskt fallande linjen från föregående takt, samt enl. harmonisk konsekvens.

133 undre system 2:a slag: tenorstämmans h saknas i **T**. Införd i enl. m. **A1** och **A2**.

136 *p* saknas i **T**. Infört i enl. m. **A1** och **A2** samt i analogi m. t. 140.

144-148 **T** har två legatobågar tt. 144-145 samt 146-148; sannolikt en misstolkning av **A1** som har radbrytning mellan tt. 145/146. **A2** har en enda båge tt. 144-147.

sats 3, Allegro con moto:

67 övre system: accenter saknas i **T**. Införda i enl. m. **A1** samt i analogi m. t. 69.

68 undre system 1:a ackord: **T** har högsta ton cess1 ist.f. c. Ändrat i enl. m. **A1** och **A2**.

75/76 övre system: **A1** och **A2** har bindebåge c2-c2. Jmfr. även tt. 73/74.

77 undre system b-förtecken saknas för ass1 i **T**. Infört i enl. m. **A1**.

104 övre system 4:e slag 2:a 8-del: återställningstecken saknas i samtliga källor för e1/e2. Ändrat enl. harmonisk konsekvens.

179 undre system 2:a slag 3:e triolåttondel: förtecken saknas i **T** för eiss1. Ändrat i enl. m. **A1**.

undre system 2:a slag 3:e triolåttondel: sannolikt avses h+ciss1+eiss1, dvs. utan hänsyn till högerhandens 8va. (jmfr. även tt. 101/102 i sats 2). **A1** & **A2** har dessutom även tonen h1 i detta ackord.

181-182 **T** har en legatobåge per takt i dessa takter, sannolikt en misstolkning av **A1** som har radbrytning mellan takterna.